

Události na Ukrajině v březnu 2014

euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/udalosti-na-ukrajine-v-breznu-2014-000112

14. srpna 2014

15. 8. 2014

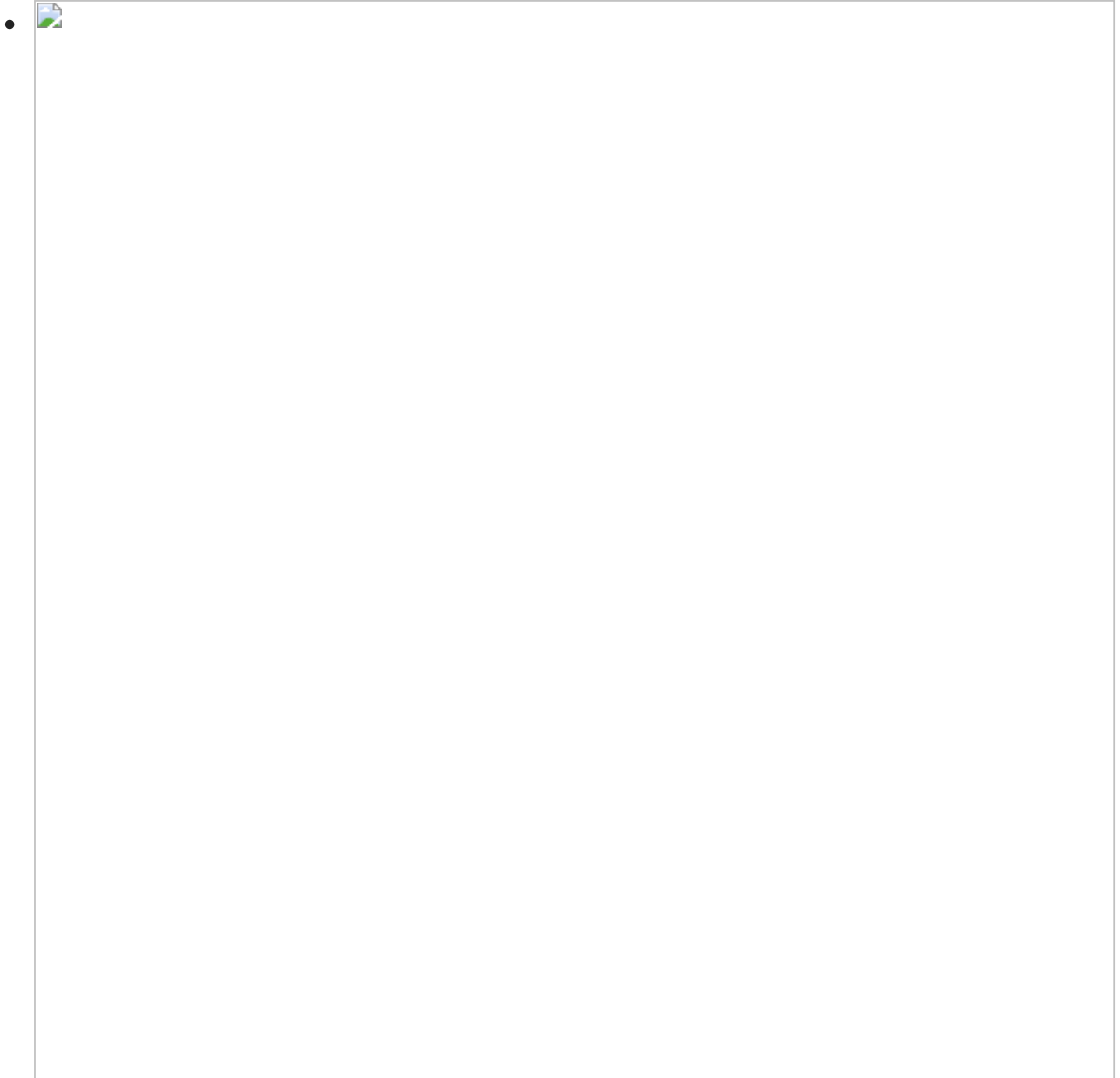

Demonstrace v Moskvě proti ruské okupaci Krymu; zdroj: Shutterstock; autor: vicspacewalker

Hlavní březnovou událostí se stalo takzvané referendum, které proběhlo na Krymu a které poloostrov oddělilo od Ukrajiny. Kyjev a Západ rozhodnutí neuznaly kvůli jeho nezákonnosti. Moskva jeho výsledek naopak přivítala a urychleně začlenila Krym do Ruské federace.

- **1. března:** Ruský parlament schválil využití armády pro „normalizaci“ situace na Ukrajině; ruské jednotky začaly obsazovat armádní budovy na poloostrově; ukrajinská armáda je v pohotovosti; dále zasedá Rada bezpečnosti OSN; jazykový zákon má nakonec zůstat v platnosti;
- **2. března:** Ukrajina vyhlásila mobilizaci; ukrajinský parlament se sešel na mimořádné schůzi a připravil osmibodový plán, který má vést k urovnání situace; prozatímní ukrajinský premiér **Arsenij Jaceňuk** (Vlast) obvinil Rusko z vyhlášení války;

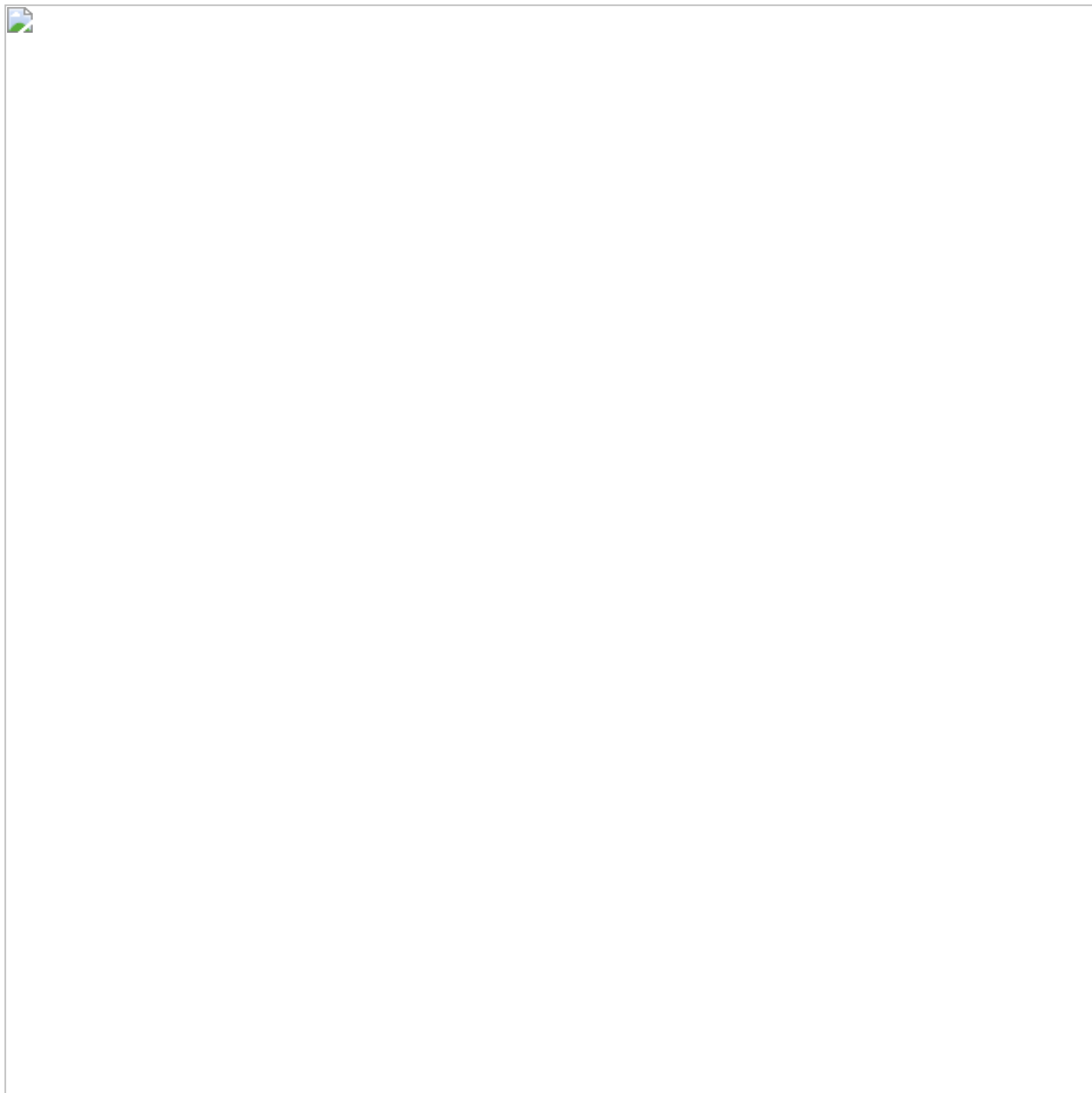
- **3. března:** Další zasedání Rady bezpečnosti OSN; skupina sedmi nejvyspělejších zemí světa (G7) odsoudila ruský postup a **zastavila přípravy** na červnový summit s Ruskem v Soči; většina území Krymu je podle posledních zpráv **pod kontrolou ruských vojáků**, kteří údajně dali Ukrajincům ultimátum, aby se vzdali (ruské ministerstvo obrany to odmítá); ministři zahraničí EU **chtějí zvážit** cílená opatření vůči Rusku, pokud Moskva nepřispěje k uklidnění situace;
- **4. března:** Rusko ukončilo vojenské cvičení u hranic s Ukrajinou; proběhla **tisková konference Vladimira Putina**; ruský Gazprom oznámil, že od dubna kvůli dluhu zruší Ukrajině slevu na dodávky zemního plynu; EU poskytne Ukrajině půjčku 610 milionů eur, USA slíbily pomoc ve výši 1 miliardy dolarů; ukrajinská a ruská vláda podle Jaceňuka zahájily konzultace o krizi na Ukrajině; kvůli Ukrajině se na žádost Polska sešla Severoatlantická aliance;
- **5. března:** Evropská komise vyhlásila **záchranný balík** pro Ukrajinu ve výši 11 miliard eur; USA zveřejnily **seznam** „deseti nepravdivých argumentů“, které Rusko v současné krizi používá; v Římě se sešel ministr zahraničí USA **John Kerry** se svým ruským protějškem **Sergejem Lavrovem**; podle agentury AP je Kyjev připraven poskytnout Krymu větší míru autonomie; NATO chce zintenzivnit spolupráci s Ukrajinou;
- **6. března:** **EU zmrazila** účty **18 představitelů** Janukovyčova režimu; v Bruselu se sešel **mimořádný summit** EU k Ukrajině, unijní lídři **vyzvali** Rusko, aby neprodleně stáhlo své síly z Krymu a oznámili plánované sankce; krymský parlament schválil rezoluci o připojení autonomní republiky k Rusku a na 16. března **vyhlásil** k této otázce referendum;
- **7. března:** V noci na 7. března spolu telefonicky hovořili americký prezident **Barack Obama** a ruský prezident Vladimir Putin, Obama Putina vyzval, aby přistoupil na diplomatické řešení krize; na Krymu je už podle ukrajinských zdrojů 30.000 ruských vojáků;
- **9. března:** Kyjev údajně zastavil přísun peněz na Krym a zablokoval účty všech státních úřadů na poloostrově; ruská armáda blokuje severní přístupy na Krym a začala na hranicích vytvářet minová pole; Jaceňuk trvá na diplomatickém řešení krize;

- **10. března:** Čína vyzvala všechny zúčastněné strany k zachování zdrženlivosti; v Polsku začalo společné cvičení amerických a polských vzdušných sil (údajně naplánované již před časem), vojenskou přítomnost posilují USA i v Pobaltí a v Černém moři; znovu zasedala Rada bezpečnosti OSN; NATO vysílá do Polska a Rumunska průzkumná letadla, která mohou monitorovat území Ukrajiny; úřady na Krymu vypnuly vysílání ukrajinských televizí;
- **11. března:** Ruská i ukrajinská armáda pořádají vojenská cvičení; OBSE **odmítla** pozvánku Krymu k pozorování očekávaného referenda, hlasování totiž označila za neoprávněné;
- **12. března:** Skupina G7 vyzvala Rusko, aby přestalo podporovat referendum na Krymu a nesnažilo se protiprávně změnit postavení poloostrova; americký prezident Obama přijal ukrajinského premiéra Jaceňuka; EU **vyhlásila** první várku sankcí vůči Rusku, dotknou se 21 lidí;

- **13. března:** Krym chce, aby se o produkci ropy a plynu z Černého moře staraly ruské firmy; europoslanci vyzvali Rusko, aby z Ukrajiny stáhlo své vojáky; Ukrajina si kvůli krymské krizi stěžuje na Rusko u Evropského soudu pro lidská práva; znovu zasedala Rada bezpečnosti OSN;
- **14. března:** Ruský ministr zahraničních věcí Lavrov jednal v Londýně se svým americkým protějškem Kerrym;
- **15. března:** Moskva vetovala návrh rezoluce Rady bezpečnosti OSN, který označil nadcházející referendum o statusu Krymu za neplatné; ukrajinský parlament odebral parlamentu Krymské autonomní republiky pravomoci; Kyjev obvinil Rusko z vojenské invaze;
- **16. března:** Na Krymu a v Sevastopolu proběhlo očekávané referendum; podle tvrzení volební komise podpořilo 96,8 % hlasujících (při volební účasti 83,1 %) připojení k Rusku; USA ani EU referendum neuznaly a pohrozily dalšími sankcemi;
- **17. března:** Krymský parlament vyhlásil nezávislý stát „Krymská republika“ a požádal o vstup do Ruské federace; ukrajinský parlament schválil dekret o částečné mobilizaci; ministři zahraničí EU schválili individuální sankce pro 21 lidí z Ruska a Krymu; USA oznámily sankce, které se týkají 11 Rusů a Ukrajinců; Rusko sankce bagatelizuje; ruský prezident Putin podepsal dekret, kterým uznal vyhlášení krymské nezávislosti;
- **18. března:** Vedení Podněsterské republiky oznámilo, že bude po vzoru Krymu usilovat o připojení k Rusku; sankce vůči Rusku přijaly i Kanada a Japonsko; Vladimir Putin vystoupil v ruském parlamentu, kde ve svém projevu oslavoval vývoj na Krymu, a s představiteli Krymské republiky a Sevastopolu v Kremlu podepsal smlouvu o vstupu obou subjektů do Ruské federace; ruské jednotky v krymském Simferopolu zaútočily na ukrajinskou vojenskou základnu;
- **19. března:** Ukrajinské jednotky z Krymu neodejdou, oznámil prozatímní ministr obrany **Ihor Těňuch**; Evropská komise schválila půjčku 1 miliardy eur pomoci pro Ukrajinu ke zmírnění jejich potíží s platební bilancí; Rusové obsadili ukrajinskou námořní základnu v Sevastopolu; Ukrajina zavedla Rusům víza; Ukrajina zrušila své předsednictví ve Společenství nezávislých států, které mělo trvat po celý rok 2014; kvůli Ukrajině znovu zasedala Rada bezpečnosti OSN;
- **20. března:** O Ukrajině jedná Rada bezpečnosti OSN; dolní komora ruského parlamentu ratifikovala krymsko-ruskou dohodu o připojení Krymu; USA rozšiřují seznam lidí, na které uvalují sankce; v Bruselu se konal summit EU; Rusko zavedlo vlastní sankce proti americkým představitelům;

- **21. března:** Prozatímní premiér Jaceňuk podepsal s lídry EU na summitu v Bruselu politickou část asociační dohody; prezident Putin podepsal smlouvu o připojení Krymu k Rusku, a uzavřel tak ústavní proceduru zařazení poloostrova mezi subjekty Ruské federace; Polsko oznámilo, že USA připravují na jeho území vojenské cvičení se zapojením armád východoevropských zemí NATO; v Bruselu pokračuje summit EU, lídři chtějí posílit energetickou nezávislost EU na Rusku, odsoudili anexi Krymu a rozšířili seznam individuálních sankcí o 12 lidí; Rusko oznámilo zrušení ukrajinské slevy na plyn; na Ukrajinu zamíří mise pozorovatelů OBSE, rozhodlo se na mimořádném zasedání organizace;
- **22. března:** Příslušníci ruského námořnictva obsadili jedinou ukrajinskou ponorku Zaporizžja; Rusko oficiálně převzalo vojenskou kontrolu nad Krymem; dramatická situace vznikla na letecké základně Belbek poblíž Sevastopolu, kde se Ukrajinci odmítali vzdát; Ukrajinu navštívil německý ministr zahraničí **Frank-Walter Steinmeier**; v Doněcku proběhla demonstrace asi 5.000 lidí, kteří si po vzoru Krymu údajně přejí vyhlášení referenda o připojení k Rusku;
- **23. března:** Rusko přebírá fungování státní správy na Krymském poloostrově;

- **24. března:** Ukrajinští vojáci na rozkaz prozatímního prezidenta **Oleksandra Turčynova** (Vlast) opouštějí Krym; Krymští Tataři chtějí uspořádat referendum, které by rozhodlo o formě jejich budoucího života na okupovaném Krymu; vedení moskevské diplomatické akademie MGIMO uvolnilo z profesorského sboru historika a religionistu Andreje Zubova za jeho **kritiku** ruského záboru Krymu; v Haagu se na okraj summitu o jaderné bezpečnosti **sešli** představitelé zemí G7, zrušili plánovaný červnový summit G8 v Soči;
- **25. března:** V Rovně za zprvu nejasných okolností zemřel předák radikálního Právého sektoru **Oleksandr Muzyčko**; Ukrajina a Rusko se dohodly na odchodu ukrajinských vojáků z Krymu; ukrajinský ministr obrany Těňuch odstoupil ze své funkce; ukrajinská volební komise zaregistrovala první kandidáty pro mimořádné prezidentské volby, přihlášku například podal jeden z vůdců Strany regionů **Serhij Tihipko**;

- **26. března:** Prezident Obama se v Bruselu sešel s unijními lídry, jednali hlavně o Ukrajině;
- **27. března:** Valné shromáždění OSN schválilo rezoluci, která označila ruskou anexi Krymu za nezákonnou; Ukrajina se s Mezinárodním měnovým fondem dohodla na poskytnutí dvouletého záložního úvěru ve výši 14 až 18 miliard dolarů;
- **28. března:** Obama vyzval Rusko, aby stáhlo svá vojska od ukrajinských hranic a nevytvářelo další tlak;
- **29. března:** Do boje o prezidentské křeslo oficiálně vstoupili bývalá premiérka **Julija Tymošenková** a čokoládový magnát **Petro Porošenko**; lídr strany Udar **Vitalij Kličko** se rozhodl podpořit Porošenka;
- **30. března:** V Oděse se konal tisícový průvod jako projev solidarity s Kyjevem; ministři zahraničí Lavrov a Kerry se sešli v Paříži;
- **31. března:** Rusko částečně stáhlo svá vojska od ukrajinské hranice; ruský premiér **Dmitrij Medveděv** navštívil Krym.

Podrobnější přehled událostí

Ruská armáda zahájila v reakci na události na Krymu cvičné manévry na západě Ruska a začaly se objevovat i zprávy o pohybu ruských vojáků přímo na Krymu. Situace se vyhrotila **1. března**, kdy ruský parlament schválil využití armády pro „normalizaci“ situace na Ukrajině. Ruští vojáci by prý měli chránit ruské a ruský hovořící obyvatelstvo země před údajným násilím. O pomoc se zajištěním klidu na území autonomní republiky požádal Rusko i krymský premiér **Sergej Aksjonov**, kterého krymský parlament zvolil do čela autonomní republiky 27. února (namísto dosavadního předsedy vlády **Anatolyje Mohyljeva**) a kterého kyjevská vláda neuznává. O nasazení vojska má rozhodnout prezident Vladimir Putin. K faktickému vyhlášení války nedošlo, ruské jednotky z krymské základny ale začaly už během 1. března obsazovat armádní budovy na poloostrově a ukrajinské ozbrojené síly na poloostrově byly postupně zablokovány. Ruské ozbrojené síly přitom nebyly označeny příslušnými armádními symboly.

Lídr strany Udar Vitalij Kličko vystoupil odpoledne s prohlášením, ve kterém žádal mobilizaci ukrajinské armády. Večer oznámil prozatímní prezident Oleksandr Turčynov (Vlast), že ukrajinská armáda je v bojové pohotovosti, uvedl však, že vláda nechce používat sílu proti svým občanům. Od osmé hodiny večerní zasedala k situaci na Ukrajině Rada bezpečnosti OSN, jejímž členem (s právem veta) je i Rusko. Tu ukrajinský velvyslanec u OSN vyzval, aby pomohla udržet teritoriální celistvost Ukrajiny. Rada vyzvala, aby byli na Ukrajinu vysláni mezinárodní pozorovatelé a aby Moskva začala komunikovat přímo s Kyjevem.

2. března dopoledne byly k pohotovosti povolány všechny ukrajinské záložní síly. Ukrajinský parlament se v Kyjevě sešel na mimořádné schůzi. Připravil osmibodový plán, který měl vést k urovnání situace v zemi. Podle zahraničních

agentur obsahoval mimo jiné tyto požadavky: přímý dialog Moskvy s Kyjevem, stažení ruských vojáků, zrušení souhlasu s nasazením ruské armády na poloostrově nebo pomoc mezinárodních pozorovatelů při ochraně jaderných elektráren v zemi. Ukrajinský premiér Arsenij Jaceňuk obvinil Rusko z vyhlášení války. Jednání Ruska odsoudil i ministr zahraničí USA Kerry. V pořadu televize CBS prohlásil, že Rusko se chová jako v 19. století, když napadá jinou zemi na základě „smyšlených záminek“. Pohrozil vážnými důsledky v podobě sankcí.

Podle ukrajinského ministerstva obrany daly ruské jednotky na Krymu (které už dostaly pod svou kontrolu většinu poloostrova) v pondělí **3. března** ukrajinským vojákům ultimátum, aby se do brzkého úterního vzdali. Jinak hrozí Rusové útokem. Uvedla to s odvoláním na ukrajinské zdroje agentura Interfax. Ruské ministerstvo obrany ale takové zprávy označilo za "nesmysl". V Bruselu se mezitím sešli ministři zahraničí EU, **kteří se shodli**, že EU by měla přistoupit k postihům, pokud Rusko nepomůže situaci na Ukrajině zklidnit. Unie by například mohla pozastavit rozhovory o vízové liberalizaci. Postup Ruska na Krymu označili za „akt agrese“. Opět zasedala Rada bezpečnosti OSN. Ruský zástupce při OSN **Vitalij Čurkin** během jednání uvedl, že o zásah ruských vojáků požádal Vladimira Putina dopisem **Viktor Janukovyč**.

Podle agentury AFP Spojené státy oznámily, že se zavedením sankcí vůči Rusku počítají ještě v týdnu od 3. až 9. března. **4. března** navštívil americký ministr zahraničí John Kerry Kyjev. Slíbil nové ukrajinské vládě finanční pomoc. USA v té době připravovaly balíček, který by umožnil poskytnout americké záruky na ukrajinskou půjčku ve výši minimálně jedné miliardy dolarů. Američané chtějí Ukrajině pomoci také s reformami. S pomocí přichází i Evropská unie. Ukrajinský parlament ratifikoval dohodu o přijetí půjčky 610 milionů eur. Na té se EU a Ukrajina dohodly už rok předtím a měla být součástí připravené asociační dohody.

Cestou k „referendu“

4. března také proběhla ostře sledovaná **tisková konference** Vladimira Putina. Ruský prezident například uvedl, že Moskva chce chránit ruskojazyčné obyvatelé Ukrajiny všemi prostředky. Podle jeho slov na Krymu neoperují ruské jednotky, ale členové tamní domobrany (experti se ovšem shodovali na tom, že ve skutečnosti jde o ruské vojáky). Rusko prý nechce na Krymu

používat ozbrojené síly, ale může se k jejich nasazení přiklonit jako ke „krajní možnosti“. Putin také řekl, že za legitimního prezidenta Ukrajiny nadále považuje Viktora Janukovyče.

5. března vyhlásila Evropská komise záchranný balík pro Ukrajinu ve výši nejméně 11 miliard eur, které by východní partner mohl obdržet během příštích let. Peníze mají pocházet z evropského rozpočtu a rozpočtu evropských institucí. 1,6 miliard eur bude poskytnuto ve formě finančních úvěrů, 1,4 miliard eur ve formě rozvojových grantů. Součástí balíčku je už dříve schválená 600milionová půjčka. Podmínkou pro udělení pomoci je podepsání smlouvy s Mezinárodním měnovým fondem. Podpora by měla směřovat hlavně na technickou pomoc Ukrajině a provedení reforem – nejprve hospodářských, později i politických. Dalších 5 miliard eur by měla uvolnit také Evropská banka pro obnovu a rozvoj.

6. března Evropská unie fakticky **zmrazila majetky 18 Ukrajinců**, kteří jsou odpovědní za zneužívání ukrajinských státních financí a za porušování lidských práv v zemi. Je **mezi nimi** odvolaný prezident Janukovyč a řada významných představitelů jeho režimu. Realizovalo se tak rozhodnutí z 20. února, které ještě 3. března potvrdili unijní ministři zahraničí.

V Bruselu se 6. března také sešel **mimořádný summit EU**, který měl rozhodnout o dalším postupu Unie v ukrajinské krizi. Zúčastnil se ho i prozatímní ukrajinský premiér Arsenij Jaceňuk – bylo to poprvé, kdy se zasedání Evropské rady zúčastnil představitel státu mimo EU. Jaceňuk mimo jiné řekl že proti ruské agresi se chce Ukrajina v případě potřeby bránit i vojensky. Unijní lídři **odsoudili** jednání Ruska jako násilné porušení ukrajinské suverenity a teritoriální integrity a vyzvali ho, aby co nejdříve stáhlo své síly z Krymu. Navzdory očekávání se unijní politici také shodli na sankčních opatřeních vůči Rusku. V první fázi chtějí zmrazit proces jednání o uvolnění vízové povinnosti, jednání o nové smlouvě o partnerství a spolupráci a přípravy na summit skupiny G8 v Soči (o těchto opatřeních se ruský velvyslanec při EU **vyjádřil** jako o „ne příliš působivých“). Pokud by se ale

nepodařilo zahájit vyjednávání mezi Ruskem a Ukrajinou, EU chce přistoupit k dalším krokům – zmražení účtů, zákazu udělování víz a zrušení summitu EU-Rusko.

Krymský parlament schválil 6. března rezoluci, podle které se má Autonomní republika Krym připojit k Ruské federaci. Už 16. března by se k této otázce mělo **konat referendum**. **Podle premiéra Jaceňuka** jde o porušení ukrajinské ústavy a referendum nemá žádný právní základ. O osudu poloostrova by totiž podle ústavy mohlo rozhodnout jen celoukrajinské referendum. Za nezákonné považuje referendum i Evropská unie. Podle krymského vicepremiéra **Rustama Těmirgalijeva** má ale rozhodnutí parlamentu okamžitou platnost a ukrajinské jednotky na poloostrově jsou tak vlastně „okupanti“. Ruský parlament už v této době podle informací agentur pracoval na zákoně, který by včlenění Krymu umožnil.

Agentura Interfax 10. března oznámila, že na Krymu úřady zastavily vysílání ukrajinských televizí. Na některých frekvencích místo nich začaly vysílat televize z Ruska. Proruská vláda tak utužila kontrolu nad informacemi, které se k obyvatelům Krymu dostávají před očekávaným referendem o připojení k Rusku.

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) označila hlasování za neoprávněné. Ačkoliv vedení Krymu údajně pozorovatele této mezinárodní organizace kvůli blížícímu se referendu pozvalo, do země nepřijedou. S problémy se už v minulých dnech setkali vojenští pozorovatelé OBSE, kterým nebyl povolen vstup na poloostrov.

Předseda krymského parlamentu **Vladimir Konstantinov** prohlásil, že očekává, že pro vstup do Ruské federace bude hlasovat více než 80 procent voličů. Opíral se prý přitom o nejnovější průzkum veřejného mínění. Krymský premiér Aksjonov obyvatelům poloostrova slíbil, že po referendu si budou moci ponechat i ukrajinské občanství, pokud si to budou přát.

Evropská unie se **12. března dohodla** na prvních sankcích vůči Rusku od doby studené války. Zahrnovaly zákazy na cestování do EU a zmražení účtů pro **21 ruských a krymských představitelů**. Unie prohlásila, že pokud se nepodaří dosáhnout diplomatického pokroku, uvalí sankce 17. března. To se pak také stalo.

16. března se konalo „referendum“ o připojení Krymu k Rusku. Voliči měli na výběr ze dvou možností. Mohli kladně odpovědět na „Jste pro znovusjednocení Krymu s Ruskem s právem subjektu Ruské federace?“, nebo

na dotaz „Jste pro obnovení platnosti ústavy z roku 1992 a pro status Krymu jako součásti Ukrajiny?“ Podle odborníků mezi těmito otázkami nebyl příliš velký rozdíl. Ústava z roku 1992, která už na Krymu neplatí, totiž dávala poloostrovu velmi rozsáhlou autonomii vedoucí potenciálně až k oddělení od zbytku země.

Podle tvrzení volební komise podpořilo 96,8 % hlasujících (při volební účasti 83,1 %) připojení k Rusku. V Sevastopolu, který má zvláštní statut, probíhalo oddělené hlasování. Podle komise tak při volební účasti 89,5 % hlasovalo 95,6 % voličů pro připojení k Rusku. „Referendum“ přitom bojkotovali tamní Ukrajinci i Krymští Tataři.

„Číslo krymského referenda jsou buď zázrak, nebo manipulace,“ řekl politolog Michael Romancov v rozhovoru pro E15.cz, který si můžete přečíst pod tímto odkazem.

Evropská unie ani Spojené státy hlasování neuznaly. „Konání, průběh a výsledky referenda na Krymu jsou výrazem snahy o zpochybnění bezpečnostního uspořádání regionu, které vzniklo po rozpadu Sovětského svazu. Referendum bylo vyhlášeno v rozporu s ukrajinskou ústavou a probíhalo za neregulérních podmínek,“ uvedlo ve svém **prohlášení** například české ministerstvo zahraničí.

Po hlasování na Krymu

Unijní ministři zahraničí pak **17. března schválili** individuální **sankce pro 21 lidí** z Ruska a Krymu, kteří jsou zodpovědní za narušování teritoriální integrity, suverenity a nezávislosti Ukrajiny. Spojené státy také oznámily **sankce**, které se týkaly 11 osob z Ruska a Ukrajiny. Následujícího dne vyhlásily své sankce také Kanada a Japonsko.

Krymský parlament naproti tomu 17. března vyhlásil nezávislý stát „Krymská republika“ a požádal o vstup do Ruské federace. Ještě ve stejný den podepsal ruský prezident Putin dekret, kterým vyhlášení krymské nezávislosti uznal. **18. března** pak Putin vystoupil v ruském parlamentu, kde výsledky „referenda“ přivítal a ještě téhož dne podepsal s představiteli Krymské republiky a

Sevastopolu smlouvu o vstupu obou subjektů do Ruské federace. Ruské jednotky zatím v krymském Simferopolu zaútočily na ukrajinskou vojenskou základnu.

Bez použití násilí se „krymská sebeobrana“ **19. března** zmocnila kontroly nad ukrajinskou námořní základnou v Sevastopolu. Proruské síly obsadily také další základny. Přestože z pohledu Ruska se stal Krym do budoucna v podstatě ruským územím, ukrajinské ozbrojené síly se z poloostrova nestáhnou, oznámil ukrajinský ministr obrany Ihor Těňuch. Později ale kyjevská vláda oznámila, že se chystá vojáky stáhnout a chce na poloostrově vytvořit demilitarizovanou zónu. Ukrajina se také rozhodla ukončit své předsednictví ve Společenství nezávislých států a oznámila, že z tohoto uskupení vystoupí. Kyjevská vláda také zavedla víza pro ruské občany.

Evropská komise 19. března schválila půjčku Ukrajině ve výši 1 miliardy eur makrofinanční pomoci, která má být součástí výše zmíněného 11miliardového balíku. Jak již bylo zmíněno, makrofinanční pomoc má v balíku představovat celkem 1,6 miliard eur, na rozvojové granty mají pak směřovat 1,4 miliardy eur. O Ukrajině jednala také Rada bezpečnosti OSN. Generální tajemník NATO **Anders Fogh Rasmussen** ve stejný den prohlásil, že Aliance se obává další ruské intervence, která by po Krymu mohla přijít na východní Ukrajině. Krymská krize je podle něj součástí širší strategie Kremlu.

Spojené státy **20. března** rozšířily seznam lidí, které kvůli Krymu postihnou sankcemi. Prezident Obama také pohrozil, že USA mohou zavést i ekonomické sankce, pokud si to situace vyžádá. Rusko naproti tomu vytvořilo vlastní seznam členů amerického Kongresu, na které uvaluje své individuální sankce. Je mezi nimi i senátor **John McCain**.

V Bruselu se 20. března sešel summit EU, který se měl původně zabývat hlavně klimaticko-energetickým balíčkem do roku 2030. Dramatický vývoj na Ukrajině ale summit **tematicky převálcoval**. Už před zasedáním Evropské rady **bylo jasné**, že na stole bude i otázka rozšíření sankčního seznamu a případné zavedení ekonomických sankcí. Řada evropských zemí ovšem dávala přednost opatrnému přístupu. „Nejsme země, která by po hospodářských sankcích volala. Vláda k nim má rezervovaný postoj,“ řekl například před summitem český premiér **Bohuslav Sobotka**. „V rámci společné diskuse chceme poukázat na reálné dopady možných hospodářských sankcí, pokud by byly vůči Rusku zvažovány,“ dodal. Ekonomické sankce EU nakonec neuválila, odsoudila ale anexi Krymu a rozšířila **seznam** individuálních sankcí o 12 lidí.

Prozatímní ukrajinský premiér Jaceňuk navíc **podepsal** s evropskými lídry politickou část asociační dohody. Ta se týká politického dialogu, podpory při reformách nebo spolupráce v obranné a bezpečnostní politice. Dohoda je ovšem prozatímní. Signatáři se shodli, že chtějí dotáhnout do konce i jednání o dalších částech smlouvy. Nebyla totiž zatím podepsána klíčová obchodní část dohody, k jejímu podpisu by mělo dojít zřejmě až po květnových prezidentských volbách. Ta by měla zaručit zrušení cel mezi evropskou osmadvacítkou a Ukrajinou.

O podpisu asociační dohody i protiruských sankcích mluvil EurActiv i s evropským komisařem Štefanem Füleem. Rozhovor si můžete přečíst zde.

21. března se také završil ústavní proces připojení Krymu k Rusku, když Vladimir Putin podepsal smlouvu o připojení. Ruský prezident prohlásil, že Moskva zatím nechystá odvetné kroky za západní sankce. Rusko ovšem oznámilo, že zruší slevu na zemní plyn, kterou Ukrajině poskytlo v roce 2010 výměnou za možnost využívání námořní základny na Krymu.

22. března na Ukrajinu dorazili první členové stočlenné pozorovatelské mise OBSE, kteří mají tamní situaci monitorovat. O jejich vyslání rozhodlo mimořádné zasedání organizace během předchozího dne. Spornou otázkou se stal Krym. Moskva totiž s vysláním mise souhlasila (OBSE rozhoduje jednomyslně) až poté, co se stal poloostrov „oficiálně“ součástí Ruské federace. Na jeho území se pak totiž podle tvrzení Kremlu mandát mise nevztahuje. S takovým výkladem ovšem Západ nesouhlasí.

22. března Rusko oficiálně převzalo vojenskou kontrolu nad Krymem. Z 18.000 ukrajinských vojáků na Krymu se podle agentur pouze 2.000 nepřipojily k ruským silám a rozhodly se poloostrov opustit. Dramatická situace vznikla na letecké základně Belbek poblíž Sevastopolu, kde se Ukrajinci odmítali vzdát. Rusové si cestu na základnu prorazili obrněnými vozy.

23. března pak Rusko oficiálně převzalo fungování státní správy na Krymském poloostrově a řada Ukrajinci se začala chystat k odchodu z krymského území – někteří už v té době dokonce odešli. Všechny úřady včetně policie nebo tajné služby by měly plně fungovat do týdne, oznámila Moskva. Od **24. března** měl podle ruských informací začít platit na Krymu místo hřivny rubl a zavést se měl moskevský čas. Na rozkaz prozatímního prezidenta Turčynova pak také 24. března začali ukrajinští vojáci opouštět Krym. Krymští Tataři toho dne oznámili, že se chystají uspořádat vlastní referendum o své budoucnosti na okupovaném Krymu.

24. března se také na okraj summitu o jaderné bezpečnosti v Haagu **sešli** představitelé zemí sedmi nejvyspělejších zemí světa (G7), kteří kvůli ruskému agresivnímu postupu na Ukrajině zrušili plánovaný červnový summit G8 (G7 +

Rusko) v Soči. „Je třeba jasně říci, že letos se v Rusku nebude konat summit G8. To je zcela jasné. Sedm z těch osmi zemí se dnes večer sejde, aby se poradilo o dalším postupu. Upřímně je to ale Rusko, které musí změnit svůj kurs,“ řekl novinářům britský premiér **David Cameron**. Na summitu se dále sešel ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov se svým ukrajinským protějškem **Andrijem Deščycjou**. Rusko jeho ústy požadovalo větší autonomii pro ukrajinské oblasti.

Na Volyni, ve městě Rovno, byl **25. března** zabit předák ukrajinského radikálního hnutí Pravý sektor Oleksandr Muzyčko, známý také jako Saška Bilyj. Nejprve se objevily zprávy o tom, že byl zavražděn proruskými silami, protože Muzyčko byl v Rusku stíhán za údajné mučení a vraždy ruských zajatců na Kavkaze. Ukrajinské úřady pak se zveřejnily informaci, že byl Muzyčko jako hledaný gangster zraněn při zatýkání a tomuto zranění podlehl.

Ukrajinský ministr obrany Ihor Těňuch nabídl 25. března svou demisi poté, co ukrajinská armáda neudržela své pozice na Krymu. Bylo to ve stejný den, kdy se Rusko a Ukrajina dohodly na organizovaném odchodu ukrajinských sil z poloostrova. Poslanci nejprve Těňuchovu demisi neschválili, došlo k tomu až při druhém hlasování. Novým ministrem se stal generálplukovník **Mychajlo Koval**.

Americký prezident Barack Obama navštívil Evropu a **26. března** se při této příležitosti sešel v Bruselu s předsedou Evropské rady **Hermanem Van Rompuyem** a předsedou Evropské komise **José Manuelem Barrosem**. Hlavním tématem jejich schůzky bylo dění na Ukrajině. Ruský postup vůči Ukrajině je ve 21. století skandální a Evropská unie ani Spojené státy ho nebudou akceptovat, shrnul společný postoj EU a USA Van Rompuy. „Určitý druh nepřijatelného chování nemůže pokračovat,“ dodal s odkazem na ruskou intervenci na Krymu Barroso. A pokud bude, může Rusko počítat s další izolací, řekl k tomu Obama. Ruské kroky na Ukrajině se podle něj netýkají pouze jedné země, ale suverenity a teritoriální integrity všech států a také respektu k mezinárodnímu právu. Obama mimo jiné varoval před snižováním výdajů na obranu v některých členských zemích NATO.

Valné shromáždění OSN schválilo **27. března nezávaznou rezoluci**, která prohlásila odtržení Krymu od Ukrajiny a připojení k Rusku za nelegální. Referendum totiž nemůže tvořit základ pro změnu statusu Krymské autonomní republiky a města Sevastopol, vysvětluje se v textu. Pro rezoluci hlasovalo 100 zemí, 11 bylo proti a 58 se zdrželo. Některé země se pak hlasování vůbec nezúčastnily.

27. března se také Ukrajina dohodla s Mezinárodním měnovým fondem na poskytnutí dvouletého záložního úvěru ve výši 14 až 18 miliard dolarů. Konkrétní částka má být stanovena poté, co Ukrajina předloží plán reforem, které stabilizují ekonomiku. Musí se také ukázat, kolik peněz dostane Ukrajina od jiných zemí. Pomoc jí přislíbily země G7.

Ministři zahraničí Ruska a Spojených států Lavrov a Kerry se sešli **30. března** v Paříži. Na základě schůzky pak Rusko **31. března** částečně stáhlo svá vojska od ukrajinské hranice v oblasti okolo Rostova na Donu. Ve stejný den navštívil ruský premiér Dmitrij Medveděv Krym.

*Celkový přehled vývoje na Ukrajině včetně zdrojů informací naleznete na stránkách EurActivu **pod tímto odkazem**.*